

Maaparandusühistute nähtamatu roll Eesti põllu- ja metsamaa kestlikkuse kindlustamises

EVE KÕRTS

Räsnaoja Maaparandusühistu

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

NÄHTAMATU ROLL:

- Ühistute tegevust pole näha, küll aga siis, kui on tegevusetus olnud, kui polegi ühistuid ega korrashoidjaid.
- Korras maastiku taga on pikaajaline ja järjepidev töö.
- Eestis on kuivendamisevajadus suur, olenevalt meie kliimast. Eestis ületab sademete hulk aurumist.
- Kui vesi ei voola, tekib pinnases liigniiskus.
- Kolmandik Eesti maismaast on kaetud maaparandussüsteemidega (640 000 ha põldu ja 70 000 ha metsa).

VEE JÕUD JA MÕJU

- *2010-2014 oli sügava lumega talv, kevadel voolasid sulaveed üle jõgede kallaste, üle ojade ja kraavide, üle teede ja heinamaade.*

VEE JÕUD JA MÕJU

VEE JÕUD JA MÕJU

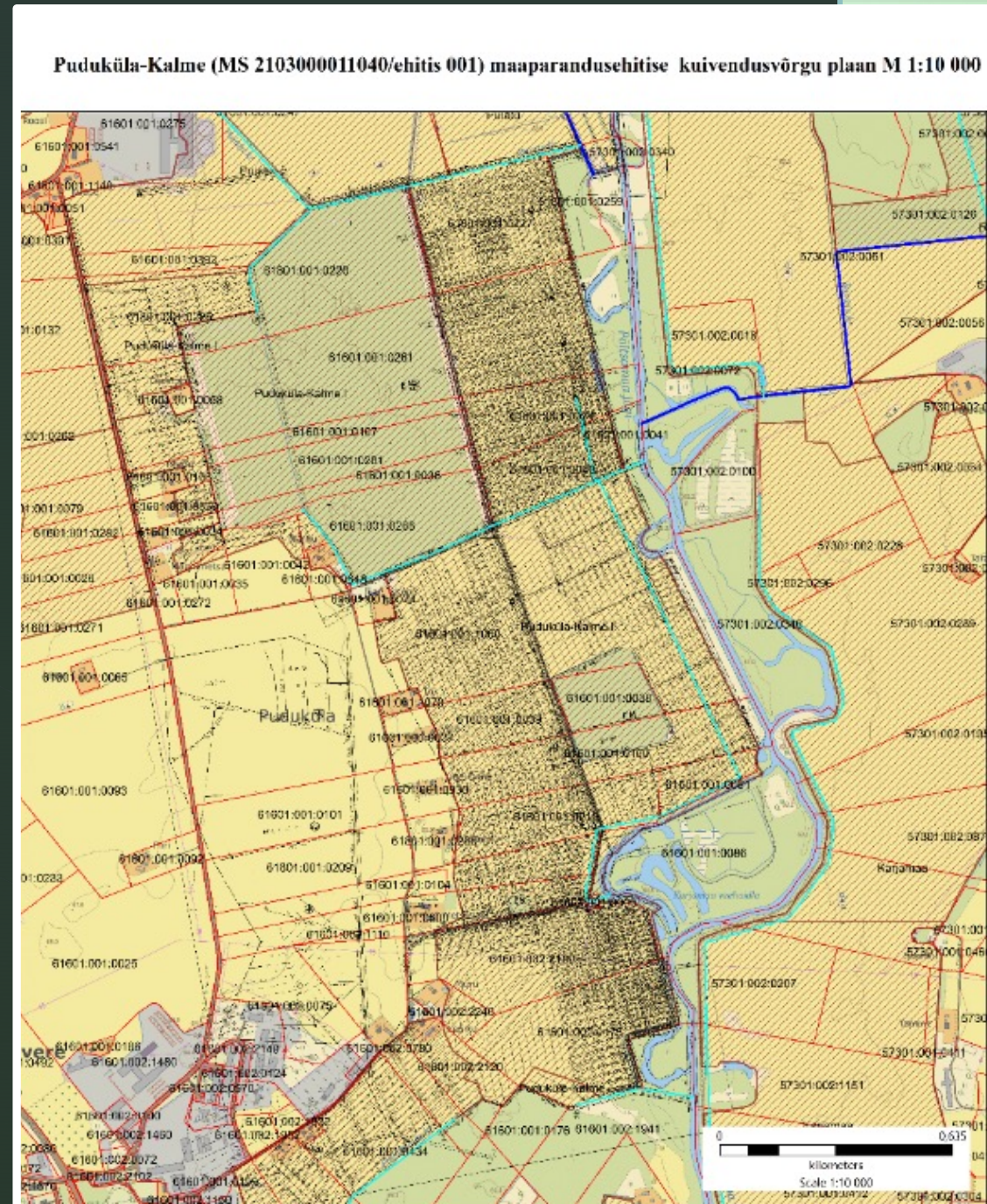
ENNE MAAPARANDUST

- Kaardilt on näha, et jõeäärne ala on võsa ja puudega heinamaa, Viruvere külla Adaverest teid ei lähe, teedevõrk on hõre ja kehv, põllud sopilised ja väikesed.

MIS TOIMUB PÕLLU ALL?

- Kui on kuivendatud maa, siis on seal kilomeetrid **drenaažitorustikke**, mis koguvad liigvee kollektorisse, mis omakorda juhib vee eesvoolu.
- Maaparandus pole ainult drenaažiehitus, see on ka kultuurtehnika tegemine põllul, planeerimine, lupjamine.
- **Edukas põllupidamine** tähendab, et teed vajalikke toiminguid vajalikul ajal ja vajalikul viisil.

MAAPARANDUSE VAJALIKKUS

- Maaparandussüsteemid on üle 30 aasta vanad.
- Kaev keset põldu – drenaažikollektoril paiknev ühenduskaev.
- Drenaažitorude purunemine, ummistumine sette ja ookruga.

MAAPARANDUSE VAJALIKKUS

- Kraavil kasvavad puud ajavad juured truupidesse ja suudmetesse, ummistavad selle. Nad tekitavad kraavis vee paisutust.
- Sademeterohketel aastatel tekib probleeme just saagikoristusperioodil – põld ei kanna masinaid.
- Suurim probleem – teede olukord.

MAAPARANDUSE VAJALIKKUS

- Pildil olev tee pole omaniku poolt selliseks sõidetud, vaid metsafirma vedas puitu välja.
- Ka ühistud on hädas sellega. Vajalik on teha teekasutuse lepingud.

MAAPARANDUSE VAJALIKKUS

- Süsteemid, mis paiknevad ca 1,4 milj hektaril, kuuluvad paljudele omanikele. Vee jaoks maa all ega maa peal piire pole, vesi voolab ikka allamäge.
- Maaparandushoidu ei saa teha iga omaniku kinnisasjal jupiti, vaid seda tuleb teha **koordineeritult ja terviklikult.**

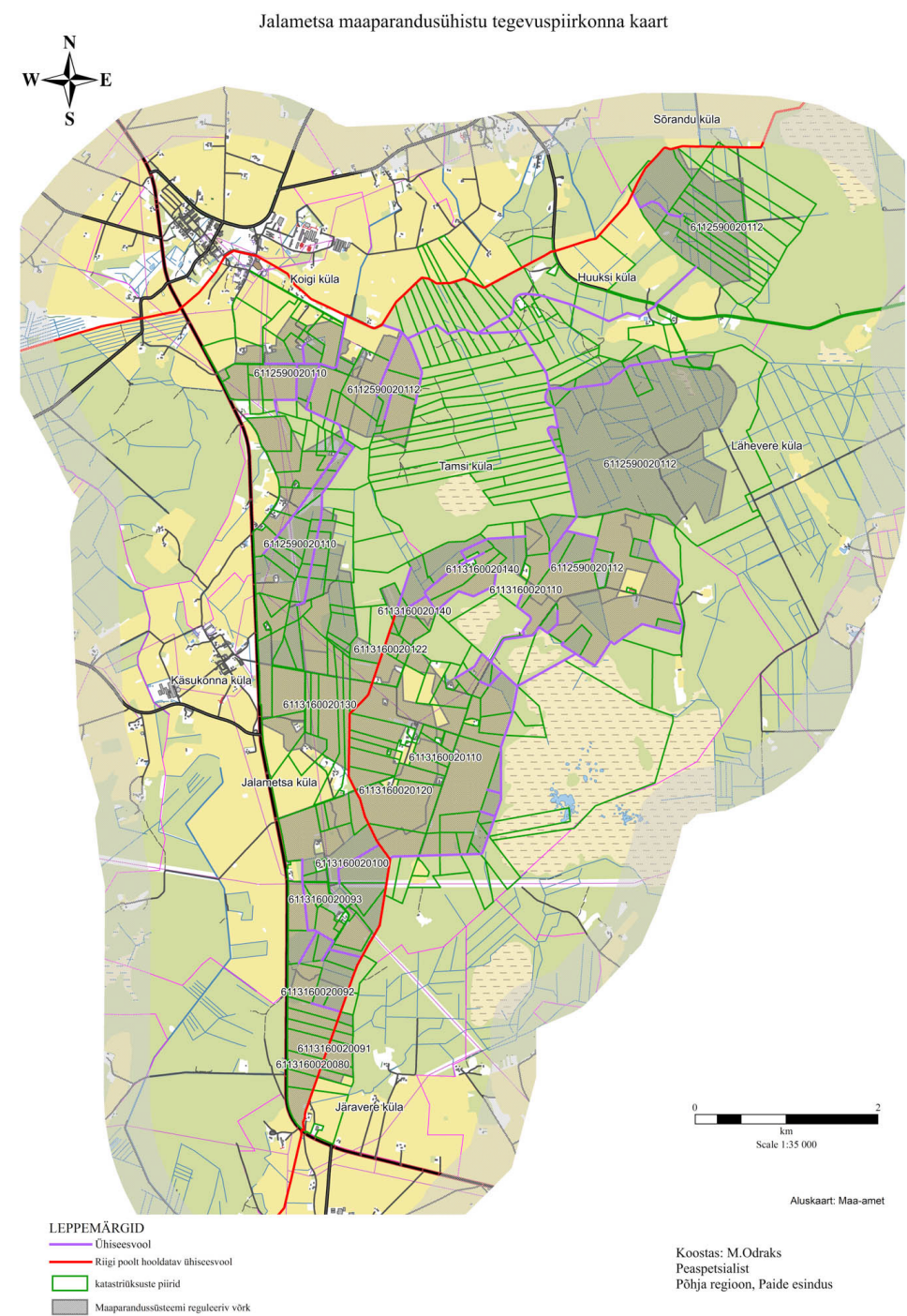
ÜHISTEGEVUSE VAJALIKKUS

- Süsteemide hoiu ratsionaalseim vorm on **ühistegevus**. Adavere ümbruse ning Käsukonna ja Jalametsa küla ümbruse maadele on asutatud **ühistud**.
- Asutamisel abistasid Jõgeva ja Järva PMA ning Põllumajandusministeeriumi maaparanduse osakond.

ÜHISTU

- **Ühistu** on eraõiguslik juriidiline isik, kuulub maaparandusühistute registrisse.
- **Liikmed** on terviklike maaparandussüsteemide omanikud.
- **Ühistu tegevuspiirkond** on maa-ala, kus paiknevad süsteemid ja mis vastab õiendile liikmete kohta, mis väljastatakse PTA poolt.

ÜHISTU

- **Maaparandussüsteem** on ehitiste kogum, mis on vajalik maa viljelusväärtuse suurenemiseks ja keskkonnakaitseks.
- Maaparandussüsteem koosneb reguleerivast võrgust ja eesvoolust.
- **Ühistute peamine eesmärk** on ühiseesvoolude korraldamine.
- **Meie ühistute eesmärk** on tegevuspiirkonnas maaparanduse hoiutööde ühine korraldamine selleks, et tagada maaparandussüsteemide nõuetekohane toimimine.

	Räsnaoja MPÜ	Viruvere-Räsna PÜ	Tammeküla MPÜ	Jalametsa PÜ	Kokku
reg võrk ha	1206	940	963	1754	4863
eesvool km	20,34	26,59	22,3	35,9	105,13
põhiliikmed	66	65	59	118	308
süsteeme	25	21	3	13	62

ÜHISTU

- NR 1 TEGEVUS: Toetuste taotlemine rekonstrueerimiseks
- Ühistute loomise peamine motivaator on olnud võimalus taotleda maaparanduse toetust meetmete kaudu Euroopa Liidu abina ja Eesti riigi kaasfinantseerimisega. Täname selle võimaluse eest!
- Ettevõtjaid ja MTÜ-id on toetatud maaelu arengukava mitmete meetmetega, et suurendada maatulundusmaa viljelusväärtust. Toetuse peamiseks eesmärgiks on põllu- ja erametsamaal kuivendussüsteemide toimimisvõime säilitamine.

REKONSTRUEERIMISTÖÖD

- Süsteemi kuuluvad eesvoolud, kraavid, teed, truubid, suudmed, kaevud.
- Vastavalt keskkonnakaitse nõuetele ehitasime settebasseine ja puhastuslodusid.
- Tööde tegemise aeg oli 2 aastat.
- Jaotasime tööd juhatuse liikmete vahel.
- **Algul saime toetust 90%, omaosalus 10% - see oli ka ühistute loomise mõte.**

REKONSTRUEERIMISTÖÖD

Drenaaži rajamine kraavitusega alale

Valisime
kvaliteetsed
ehitajad.

REKONSTRUEERIMISTÖÖD

Eesvoolude rekonstrueerimine

*Kuivendussüsteemid on korras, kui vesi voolab
veejuhtmes takistuseeta ja maa on kuiv.*

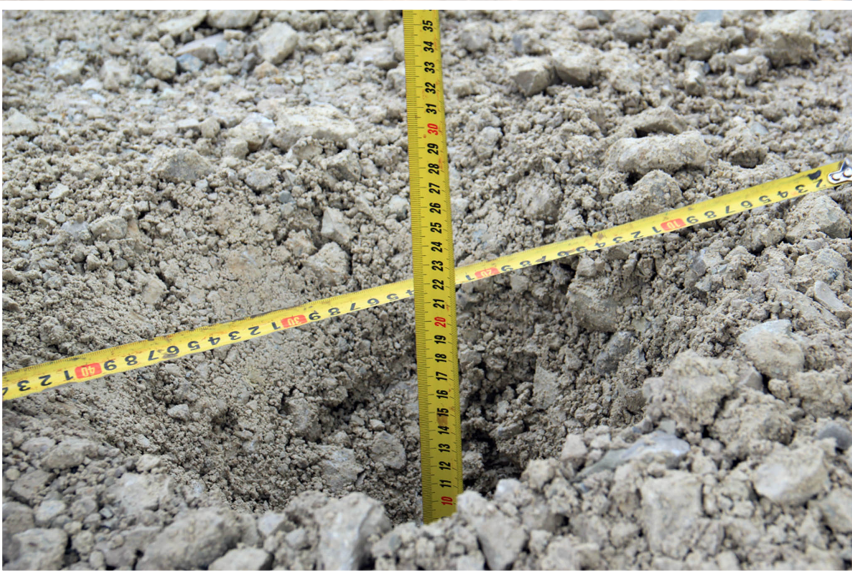

TEEDE EHTUS

Väga töömahukad ja kallid tööd. Tugev kontroll ja suured nõuded.

TEEDE EHITUS

TRUUPIDE EHTUS

- *Terastruup riigi eesvoolule metsa ligipääsuks.
Truubid kindlustati geotekstiili ja kividega, kasutati ka mätaskindlustust.*

MPS KESKONNARAJATISED:

- Settebassein
- Puhastuslodu
- Mõlemad näevad välja nagu kenad maastikukujunduse elemendid.

- Maaparanduse eesmärk on maa viljelusväärtuse suurendamine nii, et on tagatud ka keskkonnakaitse.
- Tänaseks oleme saanud ringi peale rek. töödega oma piirkondadele. Nüüd on järjepidev töö – hooldamine.
- Iga projektiga olid uued väljakutsed.

TELGITAGUNE ELU - IGAPÄEVAELU

- Hooldustööd
- Suhtlemine
- Tegevuskavad
- Koosolekud
- Raamatupidamine
- Jooksvad küsimused
- Maaomanikud ja firmad on rahul. See on kõige suurem tunnustus tehtud tööle ja ka motivaator tööd jätkata, hästi teha.

HOOLDUS

- Maaparandus ei toimi ilma järjekindla hoiutööta.

HOOLDUS

- Hoiutöid teeme tegvuskava alusel.
MP-süsteemi tuleb hooldada tervikuna:
 - Hoida drenaažisuudmed avatud.
 - Puhastada ja hoida korras drenaažikaevud ja nende ümbruse.
 - Hoida kaaned ja märgid peal.
 - Puhastada truubid ja eesvoolud takistustest.
 - Niita eesvoolud, kraavid ja teeääred.
 - Parandada väikseid auke teel ja tellida vajadusel tee hõõveldamine.

MEIE VÄLJAKUTSED, ÕPPETUNNID

- Ühistu juhatus peab pädev olema paljudes seadustes, juriidilistes küsimustes, tehnilistes oskustes, suhtlemisoskustes ja meeskonnatöös.
- Ühistute asutamine
- Juhatus töö, vastutus
- Toetuste taotlemine
- Finantsilised küsimused
- Koostöö saavutamine, koosolekud
- Raamatupidamise korraldamine
- e-arveldus
- Dokumentatsioon
- Puude realiseerimine
- Vaheladu (metsalankide haldamise tarkvara)

PROBLEEMID

- Maaomanike vähene teadlikkus
- Juhatuse suur töökoormus
- Metsa väljaveod
- Kopratammid
- Käsitsitöö kättesaamatus
- Hoiutööde toetuse vajalikkus

MÕJU

- Toimiv maaparandusüsteem tagab maa harimiseks ja taimede kasvuks sobiva mulla- ja veerežiimi.
- Maaparandus kujundab külamaastikke.
- Maaparandus tagab meie toidulaua, aga kindlustab ka külaelu arengu, kindlustab põllu- ja metsamaa kestlikkuse.
- Maa väärtus suureneb.

MEIE TULEVIK

*„Kõik homsed lilled on peidus
tänaastes seemnetes.“*

